

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Kela kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi. Kela kommentoi kohtia 3.6, 3.7 ja 3.9.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

-

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

-

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

-

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Selonteossa olisi hyvä huomioida jatkuvan oppimisen näkökulmasta osatyökykyisten ja henkilön sairaudesta tai vammasta johtuva uudelleenkoulutuksen tarve.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

Selonteossa kerrotaan, että oppilashuoltoa tarvitaan, mutta konkreettiset toimet oppilashuollon parantamiseksi jäävät puuttumaan. Kelan ammatillisen kuntoutuksen koulutus päätöksellä opiskelevien asiakkaiden kohdalla koulun tarjoamat tukipalvelut näyttävät hyvin vähäisiltä tai niitä ei ole. Useat opiskelijat kaipaavat valmennuksellista tukea opintojen ohien edistääkseen tutkinnon suorittamista. Opintojen keskeytymisen ehkäisemiseksi opiskelijoille tulisi koulutukseen hakeutumisen nivelvaiheessa tarjota riittävästi kattavaa tietoa valitun alan opintojen suorittamisesta. Kun kyseessä on tukea tarvitseva opiskelija, tulisi opinto-ohjauksessa kiinnittää erityistä huomiota muiden toimijoiden tarjoamiin tukipalveluihin, esimerkiksi Kelan koulutuskokeilulla voidaan varmistaa ammattialan sopivuutta.

Selonteossa olisi hyvä huomioida erilaiset oppijat esimerkiksi sellaiset, joilla on psykiatrisia tai neuropsykiatrisia sairauksia (vrt. mielenterveysstrategia). Jos opettajilla ja muulla henkilöstöllä ei ole tietoa erilaisista oppijoista, ei heillä ole myöskään keinoja tunnistaa avun ja tuen tarvetta näiden opiskelijoiden osalta eikä keinoja tehdä yhteistyötä esimerkiksi kuntoutuksen näkökulmasta.

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

Opintotukijärjestelmän kehittäminen ja selonteossa ehdotetut toimenpiteet ovat etuuden saajien ja etuuden toimeenpanon näkökulmasta kannatettavia. Nykyinen opintotukijärjestelmä on monimutkainen erilaisine opintorahamäärineen ja tulo-rajoineen. Järjestelmää olisi mahdollista yksinkertaistaa ja selkeyttää pienilläkin muutoksilla.

Sosiaaliturvan uudistamistyön yhteydessä on tarpeellista punnita, miten opiskelijan toimeentulo turvataan tulevaisuudessa. Nykyisin opintotukeen sisältyy myös koulutuspoliittisten tavoitteiden ohjausvaikutusta kuten tutkinnon suorittaminen määräajassa. Sosiaaliturvan uudistustyössä on tärkeää arvioida, pidetäänkö opiskelu edelleen henkilön investointina tulevaisuuteen, jolla voidaan perustella esimerkiksi laina toimeentulon turvaavan etuuden osana.

Selonteossa ei ole esitetty eikä otettu kantaa koulumatkatukijärjestelmän kehittämiseksi. 1990-luvulla säädetty koulumatkatukilaki, johon on tehty kuluneiden vuosikymmenten aikana vain pieniä yksittäisiä ns. teknisiä muutoksia (lukuunottamatta 1.8.2021 voimaan tulevaa muutosta), on jäänyt pahasti jälkeen nykypäivän opetuksen järjestämistavoista ja koulumatkojen kulkemistavoista. Koulumatkatuki on nykypäivänä suhteettoman monimutkainen etuus erityisesti tuen saajille mutta myös tuen toimeenpanijoille esimerkiksi matkalippujen myyjille. Koulumatkatukijärjestelmää tulisi nopeasti uudistaa 2020-luvulle ja samalla miettiä koulumatkatuen tarkoitusta, onko se edelleen sekä opiskelijan koulumatkojen että joukkoliikenteen tukeminen.

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

-

Kuusisto Piia
kela - Kelan lakiyksikkö